

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

☛ List in oglasi se plačujejo naprej. ☛

Korenine od pirnice izborno krmilo.

Na njivah imamo občežnan, silno nadležan in hud plevel v rastlini, ki se imenuje pirnica ali tudi pirika, ornica, grana, rava, skrada, bored, železna trava itd. Pirnica sicer rase tudi na travnikih, kjer ni plevelna rastlina, temveč daje zelo dobro seno; na vlažnih travnikih je pirnica skoraj najboljša trava, ker vlaga ne umori tako hitro njenih korenin.

Na njivah je pa pirnica zelo nadležan in škodljiv plevel, ki se razrašča v zemlji in pošilja pritlike na vse strani. Te pritlike so njene belkaste korenine, ki vsako pomlad nanovo poganjajo in počasi vse površje preprežejo. S pirnico je na njivah veliko truda, preden se vsa uniči. Kjer poljščina hitro poganja, ni pirnica tako škodljiva, ker jo senca duši; ona namreč zahteva dovolj svetlobe in zraka. Med okopavinami in fižolom je zatorej največ pirnice, ker je površje izprva golo in poljščina počasi rase. Pirnica izsesava zemljo tako silno, kakor nobena druga zel; zlasti vzame iz zemlje veliko dušičnatih hranilnih snovi. Vrhu vsega tega je jako trdoživa; niti suša, niti moča ji ne škodujeta, če ima le dovolj svetlobe in zraka. Pirnica cvete meseca junija in julija. Najbolj je nadležna na peščenih zemlji, ker se tamkaj najlaže razrašča.

Vsak razumen kmetovalec bo pirnico z vso silo zatiral, in sicer v prvi vrsti ob spomladanskem oranju in temu sledečemu branjanju, ker takrat nabere cele kupe pirničnih korenin, ki se jih mora skrbno uničiti; posamezni deli korenin se namreč ob deževnem vremenu ožive, poganjajo stebela, naredo nove rastline s semenom, ki prehaja zopet na njivo.

Pirnico moramo torej z vso silo zatirati, a pri tem imamo lahko dvojen dobiček. Njive očistimo močno škodljivega plevela in zbrane korenine so pa izborno krmilo in jih torej ni zametavati.

Od prsti izprane korenine pirnice so sveže, kakor tudi posušene, najmanj tako dobro krmilo kakor otrobi, kajti imajo v

sebi veliko škroba, raznih rastlinskih sluzov ter toščobe in znatno množino prebavljivih snovi. Korenine od pirnice je torej šteti naravnost med močna krmila. Pirnične korenine so kot krmilo veliko več vredne, kakor n. pr. sedaj veliko predragi posušeni zrezki sladkorne pese in tudi celo kot sirov sladkor, ki nima v sebi nič beljakovin in je v zdravstvenem oziru za živali omejene vrednosti.

Pirnične korenine prav posebno prijaajo konjem, ki jih morejo napol posušenih in dobro zrezanih dobiti na dan 5 do 6 kg. So pa ravnotako dobro krmilo za vse druge domače živali.

Ob času draginje in pomanjkanja moke se je delala iz pirničnih korenin krušna moka za človeško prehrano; iz te se je delal kruh prijetnega duha in okusa. 6 $\frac{1}{4}$ kg suhih pirničnih korenin dá 4 $\frac{1}{4}$ kg bele, 1 kg črne moke in 1 kg otrobov.

Na Francoskem rabijo pirnične korenine kot krmilo za konje že odnekdaj in tudi takrat, če je dovolj drugih krmil.

Skupaj zbrane pirnične korenine je v čisti vodi dobro izprati in jih je potem na slamoreznicah kolikor mogoče nakratko zrezati. Tako očiščene in zrezane korenine je na solncu, v krušnih pečeh ali s kako drugo sušilno napravo vsaj toliko posušiti, da se dajo brez nevarnosti pred plesnobo in gnilobo hraniti.

Za porabo majhnih množin doma, ki se kmalu pokrmijo, zadostuje rezanico od pirničnih korenin kolikor se da na solncu posušiti in jo potem hraniti na zračnem in suhem prostoru.

Povsodi pri nas so njive s pirnico silno zapleveljene. V korist vsakega kmetovalca je, če vse izorane in skupaj zbrane pirnične korenine odstrani; pri sedanjem silnem pomanjkanju in draginji krmil naj jih pa ne zavrže, temveč jih kot krmilo doma porabi.

Kjer pa nočejo pirničnih korenin doma porabljeni, tamkaj naj županstva, kmetijske podružnice, šolska vodstva itd. organizirajo zbiranje pirničnih korenin in naj jih ponudijo Centrali za krmila deželnega odbora

v Ljubljani v nakup, ki bo zanje plačevala 8 K za 100 kg. Zbirati je oprane, zrezane in dovolj posušene korenine, ki se morejo odposiljati omenjeni centrali v vrečah, ki jih lahko od nje dobe, če jih sami nimajo. Skupiček ne bo neznaten; kmetovalci bodo imeli od njega nov dohodek in če dajo te korenine zastoj, ki so jih poprej zametavali, poplača se s skupičkom delo, preostanek se pa more porabiti za obče-koristne in dobrodelne vojne namene, za ktere se sedaj itak na vseh straneh zbira.

Oddaja krmilne moke in otrobi.

Vsled odloka c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 20. februarja t. l. se je pričela izdelovati iz koruze od dne 1. marca tega leta takozvana koruzna krmilna moka. Namesto otrobi bode izdelanih iz koruze 27% te moke. Vsled tega se koruzni otrobi ne bodo oddajali ločeno, temveč vse skupaj, pod imenom „koruzna krmilna moka“. Cena znaša 42 K 20 h v mlinu postavljena, na postajo mlina 42 K 70 h — brez vreč — za 100 kg.

S to odredbo je zopet na razpolago živinorejcem dobro krmilo. Oddajalo se bode, kakor otrobi, po Gospodarski Zvezi v Ljubljani.

Da se bode pravično razdeljevalo, to je, da bi nekateri ne prejeli prevelikih zalog, drugi pa nasprotno jako malo, se bode nakazala ta moka samo županstvom ozir. aprovizacijskim odborom, kateri pa morajo skrbeti, da pride ta krmilna moka samo v roke upravičencem — živinorejcem. — Vsled tega se bode tudi na naročila posameznikov oziralo v najnujnejših slučajih. Kdor želi tega krmila, naj se zgleda pri županstvu, ki bode potem poslalo naročila skupno Gospodarski Zvezi. Priporočila se največja štedljivost s to krmilno moko.

Naročila se bodo takoj upoštevala, v kolikor bodo na razpolago dane množine dopuščale.

Živinorejske in mlekarke zadruge imajo pri izvršitvi naročil prednost.

Naročila na otrobe, ki so do sedaj došla, so se izvršila in se županstva opozarjajo, naj prigrasé nova, da se jih zopet ponovno postreže. V prvi vrsti se bode oziralo sedaj na županstva ozir. aprovizacijske odbore, ki do danes niso nič ali pa zelo malo otrobi prejeli. Priporočamo, da naj se naročila v kolikor mogoče omejujejo na „krmilno moko“, ker je pšeničnih otrobi bolj malo na razpolago. Isti se bodo nakazovali v prvi vrsti za mlado živino.

Mnogo upravičencev za „dolžnostne otrobe“ se še ni prigrasililo. Opozarjajo se, naj množino teh otrobi, do katerih so upravičeni, takoj zahtevajo. Gospodarska Zveza, Ljubljana.

Belokranjski vestnik.

Iz Suhora se poroča: Dne 27. marca t. l. sta šle posestnice Marija Žlogar in njena 16 letna hči Terezija iz Bušinja vasi h. št. 5 v gozd kostanje sekat, da bi se les prodal za vojno. Proti večeru sta podžagovale veliko in debelo drevo. Ko ni hotelo pasti, gre žena na drugo stran drevesa in ga kleče podsekuje s sekuro. A glej nesrečo! Drevo pade s vso svojo močjo na ženo in ji prelomi nad stopalom prek in prek desno nogo in izpahne v rami desno roko. Hči je vpila na ves glas in k sreči prišle so žene hitro iz vasi in so otele nesrečnici življenje. Uboga žena, ki je prav delavna in spoštovana, se je vsem v srce smilila. Njene sosede jo hitro položijo na rjuho in jo jokaje nesejo domov, kjer ji je gospod zdravnik dr. Weibl iz Metlike povezal nogo in roko vzravnal. Dal Bog pridni ženi kmalu zdravje, ker ta nezgoda je zelo občutna za hišo, ker nima kdo delati. Otroci so vsi še mladoletni in mož vedno bolehen. Zato, žene, bodite bolj previdne sedaj v vojnem času, ko morate večkrat same delati tudi moška dela!

Iz Radovice. Dne 28. marca je umrl na Krašnjemvrhu št. 28 dijak VI. razreda novomeške gimnazije Franc Janžekovič, star 19 let. Pobralla ga je neizprosna jetika.

LISTEK.

Kaj delajo trapisti.

Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu se imenuje lična knjiga, ki so jo po francoščini priredili Slovencem, izdali in založili menihi njegovega samostana, preč. oo. trapisti, in katero je natisnila in vezala lastna samostanska tiskarna v Rajhenburgu na Štajarskem. Opremljena je knjiga s primernimi podobami, ki bralca še bolj uglobojo v njeno zanimivo vsebino in ki jej dajo tudi v tehničnem oziru zelo prijazno lice.

Knjiga opisuje življenje brata Gabriela Giraud, ki se je odpovedal najlepšim upom, častem in bogastvom tega sveta, se odpovedal njegovi nečimernosti ter se podal v samostan služiti Bogu in izveličati svojo dušo. Ko je leta 1880. francoska vlada redovnike pregnala, je kupil za izgnance svojega samostana grad Rajhenburg, v katerem se je ustanovil samostan trapistov

in v katerem je tedaj brat Gabriel sveto živel in sveto umrl. — Poleg tega podaja knjiga kratko zgodovino cistercijanskega reda, razpravlja pomen menihov in samostanov za človeštvo in opisuje tudi zgodovino gradu Rajhenburga in njegovih gospodarjev.

Trojni namen je vodil oo. trapiste pri izdaji te knjižice. Prvič, da se izkažejo hvaležne blagemu ustanovitelju njihovega samostana, br. Gabrielu, ki je žrtvoval velik del svojega premoženja in svojo lastno osebo, da zopet zasadi mladiko cistercijanskega reda na slovenskih tleh. — Drugič, da bi pokazali ljudstvu, kako je umeval br. Gabriel besede Gospodove: „Ako hoče kdo iti za menoj, naj zataji samega sebe in naj vzame svoj križ vsak dan in hodi za menoj.“ Bogat, nadarjen mladenič, smehlja se mu najlepša bodočnost, toda kaj mu ostane ob smrti? Loči se od svojih dragih, odtrga se vsemu posvetnemu in se zakoplje živ v samostan trapistov ter hodi za Kristusom. Pa vsaj bo v samostanu po svojem odličnem stanu gotovo užival

prva mesta in častne službe. Nikakor ne! Najzadnje mesto v samostanu in najnižje službe, vedni križi in neprestano zatajevanje, takšen je bil delež br. Gabriela do smrti. — Tretjič pa se želijo poslužiti oo. trapisti z izdajo te knjige ugodne prilike, da Slovenci saj nekoliko seznanijo z življenjem trapistov. V kako črnih in neprijaznih podobah se slika čestokrat trapistovo življenje! Večkrat se slišijo clo sanjarske pravljice: „Trapist nikdar ne govori, molči kakor lipov bog; če pa v svojem večnem molku kedaj izpregovori, črhne samo tužni pozdrav: memento mori, spominjaj se smrti! Mesa trapist nikdar ne je, razven, kadar pride Božič na petek. Trapist leži v krsti in vsako jutro zajame lopato zemlje iz svojega lastnega groba. Če zboli, ga zapustijo ležečega na slami in pepelu, s kozarcem vode ob strani. Kakšno življenje, hujše ko sama smrt! kličejo eni z naivnim pomilovanjem. Drugi zopet pravijo: kako da sedanje državne postave dopusté takšno samomoritev? In sveta cerkev, kako to odobrava, da se

peta zapoved tako očividno krši? Odkod prihaja ta prerana ljubezen do groba? Gotovo iz obupa, nezdravega uma ali pa iz nemirne vesti!“ Takšni in enaki so pojmi večine ljudi o trapistih. In ta knjižica pa naj ravno pokaže trapista v njegovi resnici in istinitosti, ker v njej se opisuje natanko življenje v samostanih trapistov.

Slovenci, sezite tedaj po tej najnovejši in nenavadni knjižici, ki vam bode veliko koristnega in poučnega povedala! Dobi se pri oo. trapistih v Rajhenburgu in po vseh knjigarnah in tudi pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu. Cena broširani knjigi je K 2.50 in v platno vezani K 3.50, po pošti pa pri obeh po 20 vinarjev več. Želimo tej knjižici vsestranskega uspeha ter jo prav toplo priporočamo.

Letos je 35 let, kar so se nastanili v nekdanj mogočnem gradu Rajhenburgu ob Savi reformirani oo. cistercijani ali trapisti. Dne 21. aprila leta 1881. so se ob

Bil je zelo marljiv dijak, član novomeške dijaške kongregacije, glede verskega mišljenja in življenja vzoren. Zmlada je gojil željo postati duhovnik, a gospodar življenja in smrti je ukrenil drugače. Pogreb se je vršil dne 30. marca ob obilni udeležbi ljudstva, ki je pokojnega zelo čislalo. Obe Marijini družbi sta ga spremili z zastavama. K pogrebu je prihitelo iz Novoga mesta tudi nekaj njegovih prijateljev in součencev z nekdanjim njegovim učiteljem, ki je ob grobu spregovoril tudi nekaj ginljivih besed v slovo. Svetila mu večna luč!

Dopisi.

Iz Čadrez. Predrage Dol. Novice! Vem, da se boste začudili, če se tudi iz Čadrez oglasi kakšen dopisovalec za naš domač dolenski list. Posebnost je pa še to, da sem dopisovalka, ker naši možje in fantje so v vojski. Vselej ko čitam Dol. Novice, so mi vse prekratke; saj dva lista bi še morale več obsesti, četudi bi bila večja naročnina; ljudje bi jih potem gotovo še veliko rajši naročevali. Sicer se pa čita v listu mnogo iz dolenskih krajev, dobrega in slabega, kakor pač razmere nanese. Zato si mislim, zakaj bi pa ravno iz Čadrez nič ne bilo in priobčim tedaj par vrstic.

Naša prijazna vas šteje 18 hišnih števil. Žalibog, da je od nas 20 mož in fantov na bojnem polju, ki hrabro branijo našo lepo domovino, kar je pa na drugi strani v veliko čast naši vasi. Naši vrlji možiki so se že vsi oglasili; nekateri so že ranjeni v bolnišnicah, nekateri sicer bolani, nekateri so še trdni na bojišču itd., samo tri drage domačine pogrešamo, od katerih nihče ne ve, kje so, namreč: Ignacij Čudovan, Ivan Brsan in Franc Cvelbar. Dal Bog, da bi se tudi ti vrnili po vojski zdravi in čvrsti zopet nazaj k preljubim in žalujočim svojcem!

Imamo tudi svojo šolo, katero obiskuje 47 otrok, brez ponavljalne šole. Sedaj imamo samo začasno šolsko sobo, katero je iz prijaznosti v najem odstopil g. Jože Čudovan. Ko bi pa ne bila izbruhnila vojska, bi stalo že novo šolsko poslopje na Golem, za katero so za vse dobro in za blagor ljudstva vneti prečč. gg. oo. kartuzijani iz Pleterja brezplačno odstopili dotični potrebni prostor.

Ob koncu vasice stoji na malem gričku mična cerkva sv. Urha, podružnica št. Jernejska, ki ga Čadrezanje pridno časté. Govori se, da je pod cerkvico staro grobišče že iz rimskih časov. Če zna kdo kaj več povedati o tem, naj blagovoljno piše v Dol. Novice, ker kaj takega zgodovinskega vedno radi čitamo. Tukaj se opravljajo tudi šolske sv. maše. — Naše ljudstvo je dobro in živi in se oblači primerno svojemu častivrednemu kmetij-

pol 3. uri popoldne izkrcali na rajhenburški postaji popotniki. Eni so v obleki francoskih duhovnikov, drugi so oblečeni mestno. Brž so izginili ob mokrem in mrzlem aprilovem vremenu po strmi poti na goro, ki bode za-nje Kalvarija in Tabor. Naproti jim je prišel redovnik z osivelo brado in s subim obrazom z zatajevalnimi potezami; ves srečen jih pozdravlja ter jim roko podaja. To je brat Gabriel. In ta mala četica je le prednja straža francoskih naseljencev, ki so morali grad še-le preurediti in ga popraviti za samostan; bila sta dva patra in pet bratov, od katerih zadnjih so bili mizarji in zidarji. V omenjeni knjigi so navedena tudi njihova imena.

Kmalu stojé pred gradom in odpró se jim težka vrata. Pokaže se jim preč. o. Benedikt, prijor, ki je že popreje došel z bratom Gabrielom v Avstrijo, da izvrši mnogovrstne formalnosti pri cerkvenih in svetnih oblastvih gledé naselitve v Rajhenburgu. Ginjenega srca blagoslovi pater prijor svoje duhovne otroke, ki so došli iz samostana Marije Dumske v Franciji.

skemu stanu, kar je posebno hvalevredno. Tukaj se še ne vidi odhajati in prihajati iz priprostih, a snažnih hiš nežnih kmečkih gospodičin z rokovičicami, kakor se to že žalibog opaža v marsikateri kmečki vasi. Ljudje žive od živinoreje, poljedelstva in vinogradništva; kraj je zelo rodovit; imamo tudi nekaj prav trdnih gospodarjev.

Delo nam je letos zelo zostalo v vinogradih in na polju vsled neugodnega vremena in pomanjkanja delavnih moči. Sicer storé ženske skoro več, kakor jim dopuščajo moči, a vendar vsega ne zmorejo. Bojimo se, kdo bo delal zanj, ker vidimo le same otroke in starčke. Draginja in splošno pomanjkanje čutimo tudi pri nas, četudi nas hoče gospóda zavidati, češ, da ima kmet vsega v izobilju. Če prodajamo mi svoje pridelke za drago ceno, ravnotako moramo tudi mi še za višjo, in večkrat čez mero visoko ceno si nakupavati vsega potrebnega za življenje in obleko. Vsi smo prizadeti po vojnem uplivu, zato pa tudi vsi želimo in prosimo Boga, da nam pošlje kmalu zaželjeni mir!

(Op. Ur.: Hvala lepa za dopis. Prav veseli nas, da se tudi ženske zanimajo za liste ter prosimo, sporočite nam večkrat kakšno novico. — Ta prošnja velja tudi za druge kraje. — Prosimo pa tudi, pridobivajte nam novih naročnikov, potem bomo lahko list povečali; več naročnikov da bo, večja bo lahko tudi vsebina lista.)

Cerkveno.

Vsakanje delo. V nekem samostanu je živel menih, ki je bil vsaki večer jako truden. Opat ga nekoč vpraša, kje bi bil vzrok temu. Menih odgovori: „Vsak dan imam toliko dela, da bi ga nikakor ne zmagal s svojimi močmi, če bi me ne podpirala milost božja. Imam namreč krotiti dva sokola, zadržavati dva zajca, učiti dva kragulja, premagovati groznega zmaja, krotiti močnega leva in še težkemu bolniku streči.“

Opat odvrne: „To so pa nespametne tožbe; nobenemu človeku se ne ukazuje, da bi moral izvrševati toliko opravil na enkrat; da bi pa imeli menih takšne dolžnosti, še tudi nisem nikdar slišal!“

Menih pa odvrne: „In vendar nisem govoril neresnice, prečastiti oče opat. Poslušajte! Sokola sta moja očesa; na ta moram paziti najprvo in najbolj skrbno, da jim ne dopada kaj takega, kar bi lahko škodovalo mojemu izveličanju. Zajca sta moji nogi, katere moram vedno zadržavati, da ne zaidejo na grešno pot. Kragulja sta moji roki; te moram učiti dela, da skrbim zase in za potrebne sobrate. Zmaj je moj jezik; tega moram neprenehoma brzdati, da ne govori hudobnega. Lev je moje srce; z njim se moram neprenehoma vojskovati, da ga ne prevzame nečimernost in lastna ljubezen, ampak da stanuje v njem božji strah. Težki bolnik je pa moje lastno telo sploh, ki samovoljno zahteva sedaj to, sedaj ono, ne vprašaje, je-li to dobro za pravo

Delo in popravljanje gradu je urno napredovalo. V sredini maja že se vrneta o. Benedikt in br. Gabriel v Dumble, da odredita vse potrebno za odhod kolonije. Dne 3. junija 1881. l. je prišla že prva četa, broječa deset patrov in bratov, v svoje novo domovje in dne 16. junija istega leta, na praznik sv. Rešnjega Telesa, pa pride še druga večja četa.

Tako je postal grad rajhenburški samostan oo. trapistov, ki so si kmalu pridobili spoštovanje in srca med okoličani. Ljudstvo je hitro spoznalo in občudovalo dobroto, ki jo je izkazal Gospod njihovemu kraju. Nekdanjemu rožljanju grajskega orožja in hrupnim razveseljevanjem razkošnih plemičev sledi sedaj ob določenih urah mila harmonija molitve in dela, dva glavna življa, ki tvorita moč in življenje rajhenburške prečastite samostanske družine.

Končno želimo, da bi Vsemogočni podelil tej hiši na krasni deželi Štajarski še mnogo 35 let srečnega obstoja, ter da bi se v njej in po njej posvetilo še prav veliko duš!

zdravje in večno življenje. To vse me dan na dan zelo utruja.“

Čudom je poslušal opat menihovo razlaganje ter slednjič odgovoril: „Brat moj, ti delaš dobro v vinogradu Gospodovem; on ti bode poplačal to prizadevanje in ti poplačal utrujenost z večnim veseljem.“

Takšno delo imamo tudi mi vsak dan. Blagor nam, če ga bomo izvrševali po zgledu tega menih! Če je že tako zelo krotil svoje početke menih in mu je dalo to toliko truda, ki je bil vendar od sveta ločen v tistem samostanu, koliko bolj je treba nam čuti nad našimi početki, ki živimo med svetom.

Koliko skušnjav nam vzbujajo vsak dan naše oči, ki se ozirajo in gledajo, kar nas raztresa in zapeljuje v greh. Posebnega truda je pa potreba, da brzdamo svoj jezik, da ne grešimo z lažjo, opravljanjem, obrekovanjem, grajanjem svojega bližnjega, da ne podpihujemo, se ne jezimo, ne govorimo nesramnih, dvomnih, slavohtlepnih, nepotrebnih besedi. Kako malo je ljudi, ki brzdajo svoj jezik! Temu naj veljajo besede: „Kdor misli, da služi Bogu, pa ne brzda jezika, se ne premaguje, istega je pobožnost prazna in njegovo srce je studenec hudobije!“

Pravo orožje, vse sovražnike svoje duše uspešno premagovati, je pa zopet in zopet: molitev, miloščina in post.

Getzemani.

Večerno sonce se je skrilo, v Getzemanu že mrak leži, Gospod zamišljen je in truden na kamnu v vrtu sam kleči:

Kaj storil sem za ljudstvo svoje!?!...
Da bi pregnal mu vso temo,
da bi prižgal mu luč resnice
zapustil sveto sem nebo.

Nebeški Oče tvoja volja
ne moja naj se zdaj zgodi,
jaz bom pokoren Ti do smrti,
kot bil sem Ti vse žive dni.

Krvav mu pot na čelo stopa,
na tla pa pada sveta kri
in angelj s kelihom se bliža,
da mu tolažbo podeli.

Večerno sonce se je skrilo,
v Getzemanu že mrak leži,
h Gospodu množica kričeča
hiti s kolmi in baklami...

Fr. Pavšič.

Domače in tuje novice.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu marcu 1916 je 236 strank vložilo 175.365 K 90 hel.; 129 strank vzdignilo 112.267 K 54 hel.; toraj več vložilo 63.098 kron 36 hel.; 3 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 3.200 K; stanje vlog 4.283.938 K 53 hel.; denarni promet 1.080.262 K 85 hel.; vseh strank bilo je 828.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico je imela v mesecu marcu 1916 denarnega prometa K 294.146-10. Vložilo je 160 strank K 114.590-43, a vzdignilo 67 strank K 17.820-48. Posojil je bilo danih štirim strankam K 1315.

Hranilnica in posojilnica v Kandiji naznanja podpisovalcem III. vojnega posojila, da so obligacije došle, po katere naj prilično pridejo. — Pri njej se dobi tudi ključek, ki utegne biti od kake kasete; kdor ga je zgubil, naj se oglasi v posojilniški pisarni.

„**Glasbena Matica**“ v Ljubljani priredi 8. t. m. v veliki dvorani hotela „Union“ dobrodelen koncert na korist okrepevalni postaji za ranjence in bolnike na glavnem kolodvoru. Sodelovali bodo: gospa Pavla Lovšetova, koncertna pevka, soproga c. kr. profesorja in nadporočnika iz Rudolfovega; gospodična Dana Koblerjeva, pianistinja in učiteljica „Glasbene Matice“; gospod Jos. Rijavec, operni pevec iz Gorice, in obče priljubljeni violinist gosp. Hfuko Simonich s Sušaka pri Reki.

IV. avstrijsko vojno posojilo bode razpisano v nekoliko dnevih. Po občinah, v gospodarskih korporacijah, v šolah in društvi naj gre vse na delo, da tudi to pot pokažemo, da smo za zmago države vsi enega duha. Borza je izvrstno razpoložena, razširjeni stik z nevtraleci daje dobre nade. Nam se zdi položaj zrel za delo, za dejanja, za sijajno zmago četrtega avstrijskega vojnega posojila!

Umrli je dne 2. aprila v Jurki vasi, župnija Vavtavas, blaga g. Jerica Dular, žena bivšega našega deželnega poslanca, Josipa Dularja. Bolana je bila samo štiri dni na vnetju pljuč. Rajnka je bila nadvse skrbna gospodinja in ljubeznjiva žena, prijateljica revežev in postrežljiva proti vsakomur. Zapušča soproga, pet sinov in tri hčere. Trije sinovi so v vojski. Žalostna družina je izgubila z njeno smrtjo veliko oporo. Stara je bila komaj 54 let. Obžalovana od vseh, naj počiva v miru! Naše sožalje!

Izkaznice za sladkor se bodo oddajale pri mestnem županstvu dne 12. aprila 1916:

od 9. do 10. ure dop. od h. št.	1 do 40
„ 10. „ 11. „ „ „ „	41 „ 80
„ 11. „ 12. „ „ „ „	81 „ 120
„ 3. „ 4. „ pop. „ „ „	121 „ 160
„ 4. „ 5. „ „ „ „	161 „ 200

Dne 13. aprila 1916:

od 9. do 10. ure dop. od h. št.	201 do 240
„ 10. „ 12. „ „ „ „	241 „ 300

Izkaznice veljajo od 15. aprila do 15. maja.

Premog preskrbuje mestno županstvo samo v Novem mestu stanujočim prebivalcem in ga postavi brezplačno do hiše tudi samo istim odjemalcem, kateri naroče vsaj 2000 kilogr. naenkrat, vsem manjšim odjemalcem se pa oddaja premog v mestni zalogi v hiši g. K. Germ.

Nakupovanje prašičev od hiše do hiše ali po domeh je po razglasu c. kr. okrajnega glavarstva dovoljeno. Kupei si morajo preskrbeti za nakupljene prašiče živinske potne liste.

Sprememba posestva. Na dražbi je kupila gospodična Antonija Košiček hišo z vrtom g. Zoreta v Rudolfovem za ceno 10.660 kron in hosto za 360 kron.

Nesreče. Jože Škorbut, hlapec v Hrastovici pri št. Rupertu, si je zlomil desno roko v podlehju. — J. Kastelic, posestnikov sin v Bruhanji vasi pri Dobropoljah, se je obstretil z dinamično toko, ktera mu je raztrgala desno dlan. — Franc Porle, užitkar na Krsinjem vrhu, je padel ponoči z brvi v kamenito strugo in se potolkel na glavi. — Ciril Starec, premogar na Mirni, se je ponesrečil, ko je v rovu nalival gorečo krbitno svetilko. Med nalivanjem so se plini vžgali in razpočili ter mu tako hudo poškodovali levo oko. — Vsi tu navedeni ponesrečenci se zdravijo v kandijski bolnišnici.

Pobegnil je iz srbskega ujetništva v Albaniji v družbi g. Srečkota Potnik, novomeščan g. Ivan Pintar, trgovec v Šiški, v noči od 7. na 8. decembra 1915 iz tamošnjega tabora ter se skrili pri turškem duhovnu v predmestju Kavaje.

Morilec prestolonaslednika Franca Ferdinanda umrl. Dne 24. marca je umrl v vojaški kaznilnici v Möllersdorfu Nedo Kerovič, ki je bil eden glavnih sokrivcev sarajevskega umora. Na dan umora je razjarjena množica Keroviča tako hudo pretepla, da mu je bilo zlomljenih več reber in le s posredovanjem policije se je posrečilo, da ni bil pri priči ubit. Nedo Kerovič je bil kot glavni sokrivec umora prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge obsojen na smrt, toda cesar ga je pomilostil in smrtno kazen so mu spremenili v 20 letno ječo. Pljučna bolezen in jetika sta sedaj napravili konec morilčevemu življenju.

Sreča ljubiteljicam kokoši. Lucija Blaškovič v Vrbovskem v Dalmačiji je te dni vrgla svojim štirim gladnim kokošim pest surovega fižola, ki so ga kokoši takoj pozobale. Toda kmalu so se pokazale posledice: Jelo jih je napenjati in uboge živali so bile drugo jutro že napol poginjene.

Kaj napravi žena: Vzame ostre škarje, nit in šivanko, pa zaporedoma operira kokoši: odpre jim krofe, izprazni tudi želodce in rane zašije. Še tisti dan so si vse kokoši opomogle, sedaj pa so zdrave in živahne ko preje. — Dvojni nauk: Če nimaš prave piče za kokoši, pa jih ni treba rediti v sedanji draginji. Če so ti pa sicer kokoši na poti in ti delajo le nesnago pri hiši, daj jim fižola zobat, pa ti ne bodo več kljubovale. Seveda jih ne smeš „operirati“.

Roparski umor pri veliki Kostrelnici izvršil je nad Jakobom Repina 18 letni Anton Dragar, strojarski vajenec iz Šmartna pri Litiji. Vevsko vrlo orožništvo ga je izsledilo v Zgornjem Kašlju in ga aretiralo. Oropal je svojo žrtev za okoli 150 kron. Pri deželnem sodišču v Ljubljani čaka lopov na zaslužen kaznen.

Morilca orožnikov Štrukelj in Zupet bodeta stala 17. aprila pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Soobtoženih je še okoli 10 sokrivcev na njihovih ropih.

Bel kruh na Ogrskem. S 1. aprilom je ogrska vlada zopet dovolila prodajo belega kruha in peciva.

Proti vlačugam so pričela sodišča ostro nastopati, za kar jim bo občinstvo zelo hvaležno. Pred ljubljanskim sodiščem je bilo obsojenih že več vlačug v večmesečni zapor, po prestani kazni jih pa oddajo v Lankovce. Najostrejši boj proti vlačugarstvu, ki hoče zastrupiti srečo in zdravje ljudstva je najnujnejše delo za moč države in njenih narodov.

Krajepisno-zgodovinske črtice iz Bele Krajine.

Priobčil L. Kolbezen.

Pusti gradec.

V prijazni in lepi dragatuški župniji, dober četrt ure od župne cerkve, ki s svojima dvema stolpoma veličastno kraljuje nad bližnjo okolico v lepoto in ponos Belokrajine, ob izviku potoka Lahinje na malem otočku, katerega je tvoril od druge strani pritekajoči potok Nerajčica z Lahinjo, se je dvigal pred leti znamenit grad — Pusti gradec. Nazvan je bil tako ne radi pustega kraja, ker je okolica prav prijazna, ampak veliko bolj, kakor se da sklepati, po neobdelani zemlji, ki je bila za turških časov vsako leto poteptana in od kopit turških konj opustošena. Zdaj je ta graščina kakor veliko drugih v razvalinah; samo mlin, kamor zanašajo dragatuški župljani svoje žito in ljudska pravljica pričata še o veselih in žalostnih dogodkih, ki so se nekdanj le-tu dogajali. O prvem ustanovitelju te gosposčine se nič ne zna. Prvi imejtelji, ki so zaznamovani po Valvazorju, so bili gospodje Plazmani. O teh je zapisan žalosten dogodek iz leta 1854. Po smrti starega g. Plazmana je njegova vdova vzela priprostega moža, kar je pa silno bolelo njenega najstarejšega sina Franca. Ko je ta v l. 1656 prišel domov, zahteval je od svoje matere nekaj denarja. Ona mu odvrne, da ima njen mož, ki je pri delavcih na polju, ves denar v svoji posesti in oblasti. Franc Plazman jezdi k njemu na polje, mu s svojo sabljo odseka glavo, jo vzame v roko, nese domov materi in jo vrže pred njo z besedami: „Tu imaš stara prešestnica svojega moža, pa se z njim zabavaj.“ Po tem zločinu je zbežal na Hrvaško, pa tudi tu ni ostal dolgo varen, ker je razne sumljive govornice razširjal zoper nekoje osebe. Sicer je pa bil vseskozi izvrsten vojak. Naposled je bil na Kranjskem prijat in odpeljan na ljubljanski grad. Po dolgem zaporu je bil obsojen na smrt z mečem. Nato je bil prepeljan v mestno jetnišnico. On je pa zopet ušel s pomočjo svojega prijatelja, ki mu je skrivaj prinesel sabljo, s katero se je oprostil zapora in ob 11. po noči z golo sabljo v roki naprej držeč, premišljenih pa urnih korakov pri glavnih vratih pobegnil. Zunaj so ga čakali že pripravljene konji, na kojih enega se je

vsedel in popihal. Nato je prišel na Hrvaško k grofu Frankopan in je postal oskrbnik njegovih posestev, moral je pa zopet kmalu v zapor, ker je slabo upravljal posestva svojemu gospodarju, ter mu veliko zapravil; ondi je tudi umrl.

Brat njegov, Andrej Plazman, je bil tudi izboren vojak, ki se je na meji zoper sovražnika s svojim junaštvom vselej sijajno izkazal. Stopil je v službo pri volilnem knezu saškem, ki ga je imenoval poročnikom (lajtnantom) in ritmijstrom hrvaške kompanije. Ko je nekoč na dom potoval, napadla ga je na meji četa Turkov, zoper katero se je viteški branil, in ko je bil pod njim ubit njegov konj, se je on zavaroval za enim drevesom, se je tu branil viteški s svojo sabljo zoper turško premoč in več od njih posekal. Še več bi bil storil s svojim junaštvom, da se mu ni sablja zlomila pri ročaju. Ker mu pa s tem še ni bil zlomljen pogum, skušal je dobiti v roke meč sovražnikov. Ko se je pa priklonil k tlom, da bi dosegel sabljo enega nasprotnikov, ki so od njega pobiti ležali na tleh v svoji krvi, mu je v istem hipu neki Turčin odsekal glavo. Ž njim je tudi umrl rod Plazmanov. Njegov najmlajši brat je kot menih že prej umrl v samostanu. Ta gosposčina je pozneje pripadala gospodom Zili in Burgštalom, ki so bili zajedno lastniki znamenitih Bodbrežij v Adlešičih.

Vojni pregled.

Laško bojišče. — Dne 30. marca se uradno poroča, da so se na Goriškem zopet bojevali ponoči in podnevi. Močne sile se nastopile pri mostišču na obeh straneh. Tu so ujele naše čete 350 Lahov, med njimi 8 častnikov. Topniški ogenj v odseku doberdobske visoke planote je bil skrajno živahen. Za nekaj jarkov na višinah južno od Sele se boré dalje. Ob izlivu Zdobe je vrglo brodovje naših pomorskih letal mnogo bomb na sovražne baterije. Topniški boji se vrše v odseku Bela in Plöcken in na bojni črti v Dolomiti in pri Rivi. — Že delj časa skuša sovražnik naše postojanke med Devinom in Selcami ogroziti z ognjem z južnega krila. Da to doseže, zapeljal je najtežji ladijski top v spodnji del Soče, kjer pomikajo te baterije po potrebi navzgor in navzdol, da delujejo proti robu planote. Nastopili so proti tem težkim baterijam vnovič naši letalci in metali nanje bombe. — Italiji je dala Anglija glasom časniških poročil na razpolago ladij z obsegom približno 350.000 ton za prevažanje premoga in živil. — Kakor javlja iz Berna koresp. urad, je izvedel baje pariški dopisnik „Secola“ na merodajnem mestu, da se je Cadorna nahajal na potopljenom „Sussexu“. Ko je bila ladja potopljena, se je vrnil v London in 25. marca zopet odšel na belgijsko bojno črto, kar nam pojasni, zakaj se je zamudil Cadorna ob svojem povratku v Pariz, kjer bi moral biti po načrtu navzoč pri sprejemu na lyonskem kolodvoru. — Po poročilu „Köln. Volkszeitung“ razsaja v Italiji kolera in prirejajo v vseh velikih mestih bolnišnice za na kolero obbolele. — Uradno se poroča z dne 2. aprila: Danes jutraj so metali sovražni letalci bombe na Postojno. Ubita sta dva moža, več jih je ranjenih.

Rusko bojišče. — Avstrijsko uradno poročilo razglša dne 29. marca. Včeraj so letalci na obeh straneh zelo živahno delovali. Ogenj in lastni letalci so prisilili več sovražnih letal, da so se morala umakniti. Neko po našem topništvu sestreljeno rusko dvokrilno letalo je padlo vzhodno od Bučaca za sovražno bojno črto. Bombe letalcev nam niso povzročile nobene škode. Naši letalci so metali v nekatere kraje za rusko bojno črto z uspehom bombe. Sicer nobenega važnega dogodka. — Dne 30. marca vršili so se mestoma boji prednjih straž. — Nemški veliki glavni stan razglša 29. marca uradno: Medtem, ko Rusi niso ponovili svojih napadov včeraj

v severnih odsekih, so nadaljevali južno od Naroškega jezera podnevi in ponoči svoje brezuspešne napore. Naše čete so odbile sedemkrat sovražnika, deloma v boju z bajoneti. Nemška letalna brodovja so metala z dobrim uspehom bombe na sovražne kolodvorske naprave, posebno na kolodvor Molodečno. — Dne 30. marca pa javlja isti glavni stan: Južno od Naroškega jezera so prenehali Rusi včeraj napadati. Njih topništvo še živahno strelja tu, kakor tudi zahodno od Jakobova in severno od Vidsega. Pri Postavem je postalo mirno. — Tudi 31. marca javlja, da so se včeraj omejili Rusi na močno obstreljevanje naših postojank na dozda napadenih bojnih črtah. — Iz Curiha poročajo 30. marca, da nevtralnno švicarsko časopisje podrobno opisuje brezuspešne naskoke Rusov na vzhodu na celi 160 km dolgi fronti in računa izgube dosedanjih ruskih naskokov na 90 do 100.000 mož. — „Temps“ javlja po nekem poluradnem petrograjskem poročilu, da je začasno končana ruska ofenziva in da onemogoča vlačno vreme daljne operacije in gre Rusom le za to, da izboljšajo svoje postojanke na Kurskem in da se boji najbrže prekinejo. — Po poročilu „Berliner Tagblatta“ je moral odstopiti ruski vojni minister Polivanov zaradi neuspehov nove ruske ofenzive, ker je ob tej pokazal, da ni sposoben izuriti in izrabiti rezerve. — Na vzhodu se je kakor se zdi zaenkrat izčrpal ruski naval, kakor poroča 1. aprila nemško uradno poročilo, kateri je bil izveden s 30. divizijami t. j. nad 500.000 mož in z za razmere na vzhodu presenetljivo uporabo streliva od 1. do 28. marca proti obsežnim odsekom vojne skupine general-feldmaršala pl. Hindenburga. Po previdni cenitvi računajo na najmanj 140.000 ruskih izgub pri teh bojih.

Zahodno bojišče. — Po poročilih nemškega velikega glavnega stana so Nemci južno od St. Eloi zopet iztrgali v boju z ročnimi granatami Angležem neko po njih zasedeno razstreljeno udrtino. Na levem bregu Moze so vzele nemške čete z malimi lastnimi izgubami več črt globoke francoske postojanke severno od Malancourta v širini približno 2000 metrov in vdrlje tudi v severozahodni del vasi. Pri tej priliki je sovražnik izgubil neranjenih 12 častnikov, 486 mož, 1 top in 4 strojnice. — Pri Lihons je nek mali nemški oddelek od kratkega napada privedel 1 stotnika in 57 mož ujetih. — Neko poznejše poročilo pa poroča, da so zahodno od Moze vzeli z naskokom vas Malancourt in sosednje francoske obrambne postojanke ter ujeli 6 neranjenih častnikov in 322 mož. — V zračnih bojih pri Arrasu in Bapaume so izgubili Angleži tri dvokrilna letala; dva njih letalca sta mrtva. Nemški poročnik Immelman je ob tej priliki sestrelil vže 13. sovražno letalo. — Nemci se približujejo korakoma, a vstrajno trdnjavi Verdun in klešče okolu nje se čedalje bolj zožujejo. — Iz Berolina poroča (Kor. ur.) uradno iz velikega glavnega stana dne 2. aprila: Na vzhodnem bregu Moze so se polastile naše čete 31. marca po skrbni predpripravi sovražnih obrambnih in krilnih naprav severnozahodno in zahodno od vasi Vaux. Ne gledé na zelo težke krvave izgube je moral sovražnik nemškim rokam prepustiti pri našem napadu ta dan neranjenih ujetnikov: 11 častnikov, 720 mož in je izgubil 5 strojnice. — Nemška pomorska letala izvršila so po uradnem poročilu dne 3. aprila tretji zračni napad na Angleško, pri katerem je bilo ubitih 160 oseb in bilo 100 ranjenih.

Balkansko bojišče. — Kakor uradno poroča c. in kr. poveljstvo mornarice z dne 30. marca so pod vodstvom linijskega ladjinega poročnika Konjoviča štiri pomorska letala obstreljevala z bombami Valono. Opazovalo se je, da so zadele bombe baterije in bivališča, na letališču neko skladišče in pa francosko matično letalsko ladjo „Foudre“. Vsa letala so se

kljub ljutemu obstreljevanju vrnila nepoškodovana. — Istotako poroča bolgarsko uradno poročilo 30. marca, da je brodovje 15 nemških letal bombardiralo 24. marca solunsko pristanišče in francosko-angleški tabor blizu mesta. Vrgli so 800 bomb, ki so povzročile veliko škode. Letalci so opazovali eksplozijo v neki zalogi ki se nahaja neposredno pri kolodvoru in drugo eksplozijo na neki sovražni ladji. Sovražni letalci so poizkušali napasti nemško letalno brodovje, a poizkus je ostal brezuspešen. Na tla so se morala spustiti 4 angleško-francoska letala. Ostala letala so se morala umakniti. — Solunska poročila trde, da je nemško letalno brodovje, katero je eno uro obstreljevalo pristanišče, mesto in ententin tabor, baje napravilo le malo škode in da je precej civilnih oseb postalo žrtev obstreljevanja. — Iz Amsterdama pa se poroča po londonskih poročilih, da je zračni napad na Solun napravil znatno škodo. Ena bomba je padla na veliko vojašnico, neke druge na prefekturo. — Iz Aten poroča „National Tidende“ 31. marca, da odide v kratkem prva srbska divizija, katera je že pripravljena za odhod v Solun. V Valoni je 80.000 mož italijanskih čet, poleg tega še nekaj albanskih in črnogorskih oddelkov. — „Corriere della Sera“ poroča 31. marca iz Soluna, da pripravlja francoska pehota, podpirana od topništva akcijo proti nemškim postojankam, ki so potisnjene na grško ozemlje. O uvodnih bojih ni še nobenih zanesljivih poročil.

Boji na morju. — Iz Ixmuidna poroča 30. marca kor. urad po nizozemskih listih, da je nemški zunanji minister izjavil, da načel, ki jih je cesarska vlada določila in naznanila nevtralnim vladam, za način podmorske vojne ni izpremenila. Najstrožje je naročeno nemškim pomorskim silam, opustiti vsak napad na nevtralne ladje, če se izkušajo odtegniti preiskavi z begom ali se obotavljajo. — Kor. urad poroča „Frankfurter Ztg.“ iz Genfa: Z zanesljive strani se javlja iz Pariza, da v francoskem mornariškem ministrstvu zdaj odkrito priznajo, da je štela 26. februarja na sredozemskem morju potopljena francoska pomorna križarka „Provence“ 4000 mož, od katerih so pripeljali na Malto 296, na Milos pa 400 rešenih. Ostalih 3304 je pa utonilo. — Iz Rotterdam poročajo 30. marca, da je brzojavna zveza med Angleško in Nizozemsko pretrgana in ravnotako neposredni brzojavni promet med Angleško in Ameriko od včeraj pretrgan.

Razna bojišča. — Po Amsterdamskih poročilih spadajo boji v Mezopotamiji k najtežjim bojem, v katerih so Angleži po v Londonu izdanih seznamih izgub, izgubili največ ljudi. — Times poroča iz Haaga, da je padel v boju pri Limu Mohamed paša Dagistanja.

Raznotero.

Najnovjša pariška moda. Francoski vojaki v strelskih jarkih imajo zelo nadležne goste — podgane. Pobijejo jih na tisoče in za kratek čas jih odirajo in kože strojijo. Sedaj predlaga list „Gaulois“, naj Parižanke v znak patrijotizma uvedejo podganjo kožuhovino v modi; na ta način se bo prihranilo dokaj narodnega premoženja, ki bi šlo drugače za drago kožuhovino, na drugi strani bodo pa imeli francoski vojaki postranski dohodek iz lova na podgane.

Odločilno poletje. Vojaški kritik lista „Times“ izjavlja, da bo poletje 1916 kritično in odločilno, takrat se mora odločiti usoda svetovne vojske. Zavezniki morajo vse potrebno ukreniti, da jim bo poletje 1916 prineslo zmagovito žetev njih setve. Sedaj je v boju 70 angleških divizij, vendar bo treba še 400.000 novih vojakov, ki morajo do septembra 1916 poseči v boj.

Umetne gore. V okolici mesta Lipska ni nikakih gričev ali gora. Da se temu nedostatku odpomore, so že pred leti

nasuli umetno goro z imenom „Rosen-
talberg“, a ljudstvo jo imenuje po svoji
šegavosti „Scherbelberg“ (navozili so tjakaj
v prvi vrsti mestne smeti). Na vrhu je
zgrajen razgledni stolp v švedskem slogu
in vse skupaj napravlja prav imeniten
vtis. Sedaj je lipska mestna občina skle-
nila nasuti še drugo, znatno večjo goro, in
sicer v lachenskem ozemlju. Dočim pokriva
Scherbelberg le 10.000 kvadratnih metrov
prostora, bo novi grič zavzel 350.000
kvadratnih metrov, njega vsebina pa bo
znašala $2\frac{1}{3}$ milijona kubičnih metrov.
Stroški bodo znašali 1.200.000 mark.

Razvedrilo.

Zakonska sreča. „Slišal sem, da ste
se v predpustu oženili?“ — „Gotovo, ker
sem imel nered že zares velikanski —
vedno sem moral z odtrganimi knofi ho-
diti!“ — „No, in sedaj?“ — „Sedaj si
jih pa moram prišiti!“

Luna. Sinko vpraša očeta, če žive
zares na luni tudi ljudje. Da bi imel oče
mir pred njim, mu hitro odgovori: „Da,
da!“ — Na to brzo vpraša zopet mali
radovednež: „Koliko pa je vseh prebivalcev
na luni?“ — Oče že nevoljen: „Pet mi-
lijonov!“ — Sedaj še sinko začudeno
vpraša: „Oče, to mora biti takrat stiska,
če je zadnji krajec!“

Po črnovojniškem prebiranju: „Po-
trjeni za vojno! . . . No, sedaj se pa tudi
svoje ta stare nič več ne bojim!“

Sanje. „Joj, joj, kakó hude sanje sem
imela nocoj!“ — „Pomiri se, pomiri, ženka,
saj si še živa! Kaj pa se ti je vendar
takšnega sanjalo?“ — „Prišla je moja
teta k postelji, ki je že lansko leto umrla
na Češkem!“ — „Ženske ste pač zares
domišljave! To ni bila resnica, ker teta
sedaj gotovo ni dobila legitimacije!“

Vojaka rekonvalescenta si ogledujeta
muzej. Prideta do viteških oklepov in vo-
jaških železnih oprav iz starih vojnih
časov, katerih je bilo tam silno veliko.
Tedaj reče vojak A: „Poglej, pogledaj, pri-
jatelj! Takšno opravo bi morali imeti
sedaj mi, ta bi saj nekaj držala!“ —
Vojak B: „Ti ne misliš na vse! Kako bi
pa mi uši pobirali v takšnem železju?“

Hudobno. „Sosed Marko, poslušaj, že
je eno leto, kar se veseli moj mož v ne-
besih!“ — „Sosedinja, vedi pa, da ni vsak
zveličan, ki umre; toda o tvojem možu
sem pa prepričan, da je sedaj vesel in
srečen, ko nima več tebe!“

Nujno povabilo. Prijatelj A: „Pridi
Francelj danes zvečer k meni, da ti že
enkrat predstavim svojo ženo!“ — Pri-
jatelj B: „Prav rad, Tone, toda pridem
raje jutri, ker bom imel več časa.“ —
Prijatelj A: „Francelj, svetujem ti, pridi
raje danes, da bodeš poprej prestal!“

Pri vedeževalki. „Zadnjič ste mi iz
kart prorokovali, da se bom zaročila z
nekim stotnikom, pa se še do sedaj ni
uresničilo v kljub svojemu lastnemu pri-
zadevanju!“ — „Počakajte, potrpite, lepa
gospodična, morda je še dotični gospod
sedaj samo poročnik!“

Dvounno. Ona: „Ti si bil takrat
zeló v zadregi, ko si prosil za mojo
roko!“ — On: „Kakó tudi ne, ko sem
pa imel 12.000 kron dolga!“

O potresih v Adlešičih v zadnjih 30. letih.

J. Šašelj.

Ker nas je letošnji potres na dan
sv. Gregorja, 12. marca, tako zdrmal, morda
ne bo odveč, če priobčim tu svoje zapiske
o potresih v tukajšnji župniji iz naših
župnih kronik, katere sem večinoma sam
čutil, ali pa so mi o njih povedali naši
župljani.

L. 1887. 13. avg. zjutraj ob $\frac{3}{4}$ čutili
smo hud potres. Smer mu je bila od severa
proti jugu. — 23. oktobra v nedeljo smo
čutili več precej močnih potresov. Prvi je
bil po noči od 12. do 1. ure. Drugi pred
6. uro v jutro. Tretji ob 5. popoldne. Prišel
je od zahoda. Pri prvih dveh se je zemlja
jako potresla. Pri tretjem čulo se je obenem
tudi podzemeljsko bobnenje. Zjutraj smo
imeli tudi hud mraz in led na vodi.

L. 1888. 1. decembra, v soboto zvečer
ob $\frac{3}{4}$ smo čutili lahek potres. Smer mu
je bila od juga proti zahodu.

L. 1889. 3. oktobra zjutraj malo pred
4. uro je bil precej močan potres.

L. 1892. 5. jan. po noči okrog $\frac{3}{4}$ 12
je bil precej močan potres.

L. 1895. Na velikonočno nedeljo,
14. aprila, o priliki hudega ljubljanskega
potresa, je bil tudi pri nas po noči okrog
 $\frac{3}{4}$ 12 prav hud valovit potres, ki je trajal
več sekund in prišel od juga. Spremljalo
ga je hudo podzemeljsko bobnenje. Temu
sta sledila še dva slaba ob $\frac{1}{2}$ 1 in ob $\frac{3}{4}$ 5.
25. novembra malo pred $\frac{1}{2}$ 7. uro je bil
lahek potres s smerjo od severa proti jugu.

L. 1896. 29. decembra ob $\frac{1}{2}$ 12. uri
po noči so čutili nekateri lahek potres.
Bili so neki trije vertikalni sunki.

L. 1897. 3. jan., v nedeljo, malo pred
 $\frac{3}{4}$ 11 dop., ravno med 10. sv. mašo, bil je
precej hud potres, da so se ljudje v cerkvi
precej vznemirili. Bilo je ravno med pridigo.
Zadostovalo pa je par pomirjevalnih besed
s pridivnice, da so se ljudje hitro pomirili
in ostali v cerkvi. Malo pred 11. uro je
sledil drugi potres in okrog $\frac{1}{2}$ 12. še tretji.
Zadnja dva pa sta bila slabeja od prvega.
4. jan. po noči okrog $\frac{3}{4}$ 1. čutili so nekateri
zopet lahek potres, vertikalni sunek. —
V noči od 5. do 6. marca čutili smo pri
nas štiri potrese. Prvi lahek sunek je bil
okrog polnoči. Drugi, jačji, med 2. in 3. uro.
Bil je toliko močan, da so šklepetale šipe.
Tretji pa je bil okrog 5. ure, lahek in
valovit. Okrog $\frac{1}{2}$ 11. ure dop. pa je bil še
četrti, lahek in valovit. Prišli so menda
od juga. — 28. avg. zvečer ob $\frac{3}{4}$ 10 so

čutili nekateri precej hud potres, da so
okna šklepetala. Smer mu je bila neki od
severozahoda.

L. 1900. 4. novembra zjutraj malo
pred $\frac{1}{2}$ 8. uro čutili smo prav lahek in
valovit potres, ki je prišel od jugovzhoda.
Tudi zvečer nekoliko po 8. uri se je čutil
enak potres. 5. pa smo čutili ob $\frac{3}{4}$ 8. zjutraj
zopet lahek, valovit potres, ki pa je prišel
od severozahoda.

L. 1901. 23. jan. okrog $\frac{1}{4}$ 11 dopoldne
in 24. jan. okrog $\frac{3}{4}$ 9 zjutraj smo imeli
lahka, valovita potresa od jugovzhoda.

L. 1902. 7. aprila po noči okrog 2. ure
čutili smo v naši župniji precej močan, va-
lovit potres, da so zašklepetala okna. Smer
mu je bila od jugovzhoda. Od 5. do 6. ure
potem pa smo imeli silen vihar, ki je
vzdignil in vrgel na tla s cerkvene strehe
jabolko, ki je bilo nekdanj na cerkvenem
zvoniku, in je bilo prav težko. Izpukal
ga je iz strehe in treščil na tla. Okoli
10. ure potem pa je začelo snežiti in je
prav hudo snežilo do 5. popoldne. Drugi
dan pa smo imeli led na vodi.

L. 1903. 6. jul. zvečer ob $\frac{9}{4}$ smo imeli
lahek, valovit potres s smerjo od vzhoda.

L. 1909. 8. okt. dopoldne okrog 11. ure
smo čutili po vsi župniji precej močan, va-
lovit potres. Prišel je menda od jugovzhoda.
Okna so zašklepetala. Na Bednju so ga
čutili še hujše, kakor v Adlešičih. Nekateri
so čutili neki tudi že 7. oktobra po noči
okrog $\frac{1}{2}$ 12. ure bolj lahek potres.

L. 1910. 29. jan. okrog 1. ure po noči
je bil čuti precej močan, valovit potres, ki je
trajal nekaj sekund in so okna šklepetala.
Prišel je od jugovzhoda. Kmalu za tem pa
smo čutili še drug rahel potres — 18. aprila
zjutraj okrog $\frac{3}{4}$ 6 smo čutili lahek in va-
lovit potres od jugovzhoda. — 13. maja
čutili so v Dolenjih, na Bednju, v Pri-
bincih in Tribučah valovit potres okrog
11. ure dopoldne, ki je prišel neki od severo-
zahoda. Nekateri so ga čutili, kakor so
trdili, tudi v Adlešičih.

L. 1914. 24. marca čutili smo v naši
župniji dopoldan okrog $\frac{1}{2}$ 11. ure valovit
potres. Zašklepetala so okna in se stresla
vrata. Čutili so ga tudi po drugih krajih
v Beli Krajini. „Slov.“ št. 69. z dne 27. marca
je pisal o njem: „Potres v Beli Krajini so
imeli pretekli terek. Posebno močan je bil
v Metliki (kjer je bil ta dan ravno semenj).
Padala je opeka, dimniki so poškodovani
in na nekaterih poslopjih so se pokazale
špranje. Potres se je predvčerajšnjim po-
novil.“ — 27. marca zvečer okrog $\frac{1}{2}$ 8. ure
pa so čutili nekateri pri nas zopet lahek
potres, gromu podoben.

L. 1915. 20. jan. čutili so nekateri
pri nas dva potresa. Prvi je bil po noči
med 1. in 2. uro, drugi pa okrog $\frac{1}{2}$ 11. ure
po noči. Drugi je bil neki tako hud, da se
je hiša stresla in da so okna zašklepetala.
Čutili so oba posebno v Selih.

L. 1916. 12. marca, v nedeljo, čutili
smo zjutraj okrog $\frac{1}{2}$ 5. ure prav močan
in valovit potres, ki je prišel od zahoda
in je trajal več sekund. Vsa okna in vrata
so močno šklepetala in pohištvo se je gibalo.

Loterijske številke.

Gradec, 29. marca 38 65 5 10 12

Za kip presladkega Srca Marijinega v kapiteljski cerkvi v Novem mestu:

Gospa Julija Mramor 4 krone.

Za nagrobni spomenik pokojnemu preč. g. Mihaelu Barbo:

G. M. Bartel, nadučitelj v p. Semič 2 K.

Zahvala.

Podpisani so tem potom še enkrat prav lepo zahva-
ljujem vsem prebivalcem Stranske vasi pri Rudolfovem
za izkazano mi prijateljstvo in dobrohotnost, ki so jo
mi izkazovali za časa mojega bivanja v Stranski vasi.
Posebno sem pa dolžan zahvaliti se spoštovanim dru-
žinam: gg. Antona Bartolj, A. Šraj, Pugalj in gospej
Mariji Beland. Vsem skupaj pa en prisrčen: Bog
plačaj stetero!

Kandija pri Rudolfovem, 1. aprila 1916.

3

Anton Kogej.

Globoke žalosti potrti naznanjamo
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
pretresujočo vest, da je naša preljuba
in nepozabna soproga, mati, sestra in
teta, gospa

Jerca Dular roj. Zupančič

danes, dne 2. aprila 1916 ob 6. uri po-
poldne, po kratki in mučni bolezni, pre-
videna s svetotajstvi, 54 let stara, mirno
v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v torek, dne 4. aprila 1916
dopoldne na pokopališču v Valtji vasi.

Svete maše zadušnice se bodo brale
v več cerkvah.

Draga pokojna bodi priporočena v
blag spomin in molitev.

Jurka vas, dne 2. aprila 1916.

4 **Žalujoci zaostali.**

IVAN SVETEC

brivec in vlasuljar **RUDOLFOVO**

Glavni trg, nasproti mestni hiši

priporoča že izgotovljene lasne kite v vseh
barvah. Izdeluje tudi druge lasne potrebščine
ter ima vedno v zalogi podlage, mila, pristno
tekočino Hair-petrol in Bayrum proti izpa-
danju las, potem Burgit za sigurno odstranitev
kurjih očes in druge toaletne stvari. —
Kupuje na drobno in debelo zmešane in
rezane ženske lase.

128-24-7

Dražbeni oklic.

E 15/16
7

Dne 25. aprila 1916 predpoludne ob 9. uri
bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 25, dražba
sledenih nepremičnin:

Zemljiška knjiga Cerovec, vl. št. 524, 1504,
1592: pašniki, njive, gozdi in vinogradi. Cen. vrednost
1423 K. Najmanjši ponudek 949 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV.,
dne 8. marca 1916.

A. Drame modna trgovina

NOVOMESTO Glavni trg poleg mestne hiše

vljudno priporoča veliko izbiro najmodernejših in najnovejših

damskih in otroških slamnikov in nakita

**kakor tudi drugega modnega blaga
za dame in gospode po najnižji ceni.**

5-6-1

Zunanja naročila točna.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

=== v lastnem domu v Kandiji ===

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ 0

2-0-2

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.